

Prosedyre- og rutinebeskrivelse, barnehageloven § 37

Mål

Prosedyre- og rutinebeskrivelsen gir informasjon om forsvarlig saksbehandling til gjeldende lovverk for barn med nedsatt funksjonsevne etter barnehageloven § 37.

Gjelder for

Barn med nedsatt funksjonsevne bosatt og folkeregisteret i Fredrikstad kommune, som har barnehageplass i kommunen.

Ansvar

- Styrere / virksomhetsledere i kommunale og private barnehager
- Barnehagemyndighet

Lovverk

- Barnehageloven
- Likestillings- og diskrimineringsloven
- Forvaltningsloven

Veiledere

- [Tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne](#)
- [Skillet mellom tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne og spesialpedagogisk hjelp | udir.no](#)

Barnehageloven

§ 37. Barn med nedsatt funksjonsevne

Kommunen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud. Plikten til tilrettelegging omfatter ikke tiltak som innebærer en uforholdsmessig byrde for kommunen. Ved vurderingen av om tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde, skal det særlig legges vekt på tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen og virksomhetens ressurser.

Kommunen fatter vedtak om tilrettelegging av barnehagetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne.

§ 2. Barnehagens innhold

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

[..]

§ 12. Særlige regler om klageinstans

Statsforvalteren er klageinstans for vedtak fattet av kommunen eller fylkeskommunen etter §§ 14 og 15, § 19 første ledd, §§ 24 til 26, §§ 35 til 38, § 53 og der det følger av forskrift gitt i medhold av denne loven.

Likestillings – og diskrimineringsloven

§ 20. Rett til individuell tilrettelegging av kommunale tjenester

Barn med funksjonsnedsettelse har rett til egnet individuell tilrettelegging av kommunale barnehagetilbud, for å sikre likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter.

[..]

Forvaltningsloven

§ 28. (vedtak som kan påklages, klageinstans).

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).

For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget, eller etter disses bestemmelse, formannskapet eller fylkesutvalget eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget. [...]

§ 29. (klagefrist).

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort.

[..]

Avklaringer

Nedsatt funksjonsevne

Flest mulig barn skal ivaretas gjennom det ordinære barnehagetilbudet. Vilkåret for å ha rett til et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud er at barnet har et tilretteleggingsbehov på grunn av nedsatt funksjonsevne, som ikke ivaretas av det allmennpedagogiske tilbudet.

Nedsatt funksjonsevne er definert som «tap av, skade på eller avvik i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner» (NOU 2011:22).

Eksempler på hva som vil omfattes er nedsatt syn eller hørsel, nedsatt bevegelsesfunksjon, lungesykdommer og diagnose innenfor autismespekteret. Nedsatt kognitiv funksjonsevne, som innebærer redusert evne til mentale prosesser som språk, hukommelse, informasjonsbearbeidelse, problemløsning og ervervelse av kunnskap og erfaringer, er også omfattet (Ot.prp.nr 44(2007-2008) s.91.

Et barn har rett til et egnet individuelt barnehagetilbud, dersom barnet har tilretteleggingsbehov på grunn av nedsatt funksjonsevne. Om barnet har nedsatt funksjonsevne må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og barnets funksjonsnivå må ses opp mot den enkelte situasjon barnet befinner seg i. Både barnehagen og kommunen har et ansvar for å vurdere om barnet på grunn av funksjonsnedsettelsen har et reelt behov for tilrettelegging i barnehagen

Kortvarige funksjonsnedsettelse faller utenfor bestemmelsen. Dette betyr at tilretteleggingsbehovet må være av en viss varighet og styrke for å begrunne krav om individuell tilrettelegging. (Udir: Tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne.)

Hva kan tilrettelegging gå ut på?

Tilrettelegging skal bidra til at barnet kan gå i barnehagen og nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet og få likeverdige aktivitets- og utviklingsmuligheter som andre barn. Tilretteleggingen skal ivareta det enkelte barns særlige behov og er ikke ment som en generell styrkningsressurs til barnehagen.

Tilrettelegging kan være:

- Opplæring / veiledning av ansatte
- Endring av bygg for å tilpasse barnets behov
- Støtte til utstyr barnet trenger for å dra nytte av barnehagetilbudet
- Ekstra bemanning
- Andre nødvendige tiltak

Skillet mellom spesialpedagogisk hjelp (§ 31) og tilrettelegging (§ 37)

Formålet med spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 31, er å gi barn tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring av for eksempel språklige og sosiale ferdigheter. Sakkyndig vurdering må ligge til grunn for enkeltvedtak.

Formålet med tilrettelegging etter barnehageloven § 37 er å bygge ned barrierene i barnehagen som gjør at barnet ikke kan nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet på lik linje med andre barn. Målsettingene retter seg mot å tilpasse omgivelsene til barnets behov, mer enn endring og utvikling hos barnet.

Vurdering av behov for et tilrettelagt barnehagetilbud

I vurderingen av om barnet har rett på et tilrettelagt tilbud legges det vekt på:

- Om barnet har en dokumentert funksjonsnedsettelse og om nedsettelsen er av en viss varighet og omfang
- Om funksjonsnedsettelsen medfører at barnet ikke får utbytte av barnehagetilbudet på lik linje med andre barn
- Om barnets vansker kan avhjelpes ved at de ordinære omgivelsene og det ordinære tilbudet utformes på en måte som gjør at tilbudet kan brukes av alle på en likeverdig måte

Varighet av vedtak om tilrettelagt barnehagetilbud

Dersom barnets behov endrer seg, må det vurderes om barnet har behov for mer eller annen type tilrettelegging. Dersom behovet for tilrettelegging faller bort, vil ikke kommunen lenger ha noen plikt til å tilrettelegge barnehagetilbudet.

Ansvar og myndighet

Barnehageeiers ansvar

Barnehagen skal tilpasse tilbudet ut fra blant annet barnets funksjonsnivå. Det følger av barnehageloven § 2 tredje ledd.

Rammeplanen sier at barnehagen skal «sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet inkluderende og likeverdige tilbud». Videre sies det at barnehagen «skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som

er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling».

Barnehageeier har dermed et selvstendig ansvar for at også barn med nedsatt funksjonsevne får et barnehagetilbud som er i tråd med loven. Men ansvaret til barnehageeier er avgrenset til hva barnehagen kan gjøre innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Kommunens ansvar

Kommunens plikt til å tilrettelegge barnehagetilbudet gjelder der hvor tilretteleggingsbehovet er større enn det som barnehageeier kan gjøre innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Kommunen må vurdere om barnehagens samlede kompetanse, bemanning, fysiske utforming osv. er tilstrekkelig til å gi barnet et egnet individuelt barnehagetilbud som er i samsvar med barnehageloven og rammeplanen. Kommunen må gjøre en konkret og individuell vurdering av barnehagetilbudet, barnets funksjonsevne og tilpasningsbehov, og hvordan barnehagetilbudet kan tilrettelegges for å avhjelpe barnets behov.

Barns beste

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker knyttet til tilretteleggingsplikten. Det må gjøres en konkret vurdering i hver enkelt sak (barnehageloven §3).

Momenter i en vurdering av barnets beste kan være:

- Barnets synspunkter
- Barnets identitet, egenskaper og personlighet
- Barnets behov for beskyttelse og omsorg
- Barnets fysiske og psykiske helse
- Andre momenter kan også være relevante

Barnehagen og kommunen skal avveie de ulike momentene mot hverandre for å komme fram til hva som er det beste for barnet i den aktuelle saken. Både barnehagen og kommunen skal gjøre en selvstendig vurdering basert på faglig kompetanse, og vurderingen vil ikke alltid samsvare med hva barnet eller foreldrene ønsker.

Rutine for arbeidsflyt ved behov for tilrettelagt barnehage tilbud, jf. Barnehageloven § 37

Fase 1 – Bekymringsfasen

Tid	Oppgaver	Ansvar
Gjennom året	Oppdagelse eller undring rundt barnets nyttiggjørelse av barnehage tilbudet Barnehagen starter undersøkelsesfase: Igangsette individuelle tiltak på bakgrunn av undersøkelser /evaluere tiltak og justere å endre ved behov. Se vedlegg 1.	Styrer og Pedagogisk leder i barnehagen i samarbeid med foreldre
Gjennom året	Ved behov for å drøfte barnehagens undring, kan barnehagene ta kontakt med En vei inn. Barnehagen deler dokumentasjon fra undersøkelse, tiltak og evaluering. Ta kontakt med: enveiinn@fredrikstad.kommune.no	Barnehagen og styrer i samarbeid med foreldre

Fase 2 – Søknad til kommunen

Tid	Oppgaver	Ansvar
Gjennom året	Elektronisk søknad sendes til kommunen via kommunens hjemmeside. Word-mal til forberedelser til elektronisk søknad, se vedlegg 2.	Barnehagen sammen med foreldrene

Fase 3 – Barnehagemyndighetens undersøkelsesfase

Tid	Oppgaver	Ansvar
	Sikrer at saken er godt opplyst. Innhenter nødvendige ekstra opplysninger i samarbeid med PPS og undersøker ulike tilretteleggingstiltak.	Barnehagemyndighet
	Om ikke søknaden behandles innen en måned skal det sendes foreløpig svar.	Barnehagemyndighet

Fase 4 – Vedtak

Tid	Oppgaver	Ansvar
	Fatter vedtak om rett til tilrettelegging for å nyttiggjøre seg av barnehage tilbudet eller vedtak om avslag ut ifra: • Barnehage tilbud • Barnets funksjonsevne • Barnets tilpasningsbehov • Hvordan barnehage tilbudet kan tilrettelegges for å avhjelpe barnets behov • Barnets beste Sender vedtak til foreldrene med kopi til barnehagen.	Barnehagemyndighet
	Klagefrist 3 uker. Ved klage på vedtak slår fase 1-3 inn på nytt. Etter ny undersøkelsesfase opprettholdes vedtak eller det omgjøres. Ved opprettholdelse av vedtak, sendes det til Statsforvalter for behandling.	Barnehagemyndighet

Fase 5 – Planlegging og gjennomføring

Tid	Oppgaver	Ansvar
En måned etter vedtak	Utarbeider plan for gjennomføring av vedtaket og sende planen til kommunen – Vedlegg 3	Barnehagen

Fase 6 – Evaluering og veien videre

Tid	Oppgaver	Ansvar
1. februar	Sende ut mail med påminnelse om evaluering og søknadsfrist for videreføring av tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne § 37	Barnehagemyndighet
1. mars	Årlig evaluering av effekten av tilretteleggingen sendes kommunen – Evalueringen sendes i søknadsskjema om det søkes om nytt vedtak	Barnehagen
1. mars	Søknadsfrist for videreføring av tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne	Barnehagen